

Vážení čtenáři,

také se vám zdá, že nemine den, aby nepřibyla další zvěst nápadně se podobající zkouškám biblického Joba? Kde v tom zrychlujícím se kolotoči brát sílu, čas a vůli pro věci zdánlivě nedůležité, nadčasové, a proto tolik, tolik obohacující? Lze vůbec ještě, a na jak vlastně dlouho, nechat spát elektronickou poštu za pečeti přihlašovacího hesla a nešmudlat hned prstem po obrazovce té neodbytně se připomínající ploché věci v kapse? Když se narodí nový člověk, dostává do vínku tvář a od nejbližších jméno. Potom už je pouze a jen na něm, jestli si pokaždé zachová svoji tvář a zda jméno, napsané či nahlas vyslovené, bude okolí a současníkům alespoň povědomé. Výjimečný šťastlivec si může dokonce krátkou chvíli užívat, že jeho tvář i jméno téměř každý pozná. Přejde však pár let, až zůstane jediný portrét. Za další čas i nejvíce slavené jméno osamí v učebnicích a současníkům dá námahu přiřadit si k němu i onu už zašlou siluetu. Obojí nakonec zmizí pod novými tvářemi a dalšími jmény. Ještěže zůstávají ony objevy, činy a díla, která si užíváme a konzumujeme, ať doma, v práci, v ulicích, v galeriích, v muzeích, v knihovnách... Tak nechte své přihlašovací heslo ještě chvíli spát a otevřete zase jednou poctivou papírovou stránku, možná z ní ještě nevyvanula vůně tiskařských barev. Třebaže zatím neznáte autorovu či spisovatelčinu tvář, to jméno se určitě spojí s něčím hmatatelně konkrétním a obohacujícím... Libor Kalina

Kamínky žabky

Josef Suchý

Ba skoro tak
jak ony kamínky žabky,
co kluci v létě házejí na rybník,
sklonění k hladině přivřeným okem,
párkrát si v životě poskočíme,
hned růži v klopě,
hned v patě trn,
a pak se najednou zavře
nad námi voda.

3 otázky pro Matěje Křópala z Břochovan

Stréčku, co vy na to, že letos budete přesně na Štědrý den slavit své velké jubileum, sté narozeniny?

Mezi náma vod fochu se to zasejc tak kostelně nebere. Pár let sem, pár tam. Sancho Panzovi je 416 a co má bét? Horší je, že sem ňákých pár let už nebel na jevišti ani v rádiu. Jednemu sa vobčas zastéská...

A jak se daří vašemu synovci Jozéfkovi Melhobovi?

Temu sa daří furt stěně. Venkoncem má dokola hovězí radost z toho, kerak ho ti dnešní politici planě parodují a blbě napodobují. Sám to ani nestačím na tym fástboku usledovat!

Máte chuť k tomu, co se děje okolo nás, také něco říct?

Sakra a jakó! Už aby se zasejc narodil nějaké fištrón, keré by mi to pomoh do huby sesumírovat. Já už si totiž v té vaší dnešní řeči nésu dvakrát jisté, že by mě ti mladí poslouchali, natož rozuměli.

Literární postavu stréčka Matěje Křópala z Břochovan vytvořil v roce 1921 Valentin Šindler (1885–1957), herec, operní tenor, dramaturg, pedagog a lidový vypravěč, původně pro časopis Národního divadla Brno Divadelní šepety, až do roku 1926 byl jejím prvním jevištním a rozhlasovým interpretem.

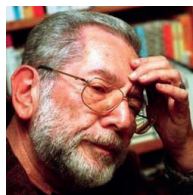
Arnoštovo snění o Brně

I když se Arnošt Goldflam už před lety odstěhoval do Prahy, na své rodné Brno rozhodně nezapomíná. Více než symbolické jsou jeho návraty na moravská jeviště, za připomenutí jistě stojí jeho autorský cyklus *Blázni a vraždy*, který navázal na předešlé *Brněnské morytáty*. Ze stejného soudku čerpá i nejnovější Goldflamova kniha *Strašidelné Brno*, obsahující patnáct snových příběhů, zasazených do brněnských ulic a uliček. „Moji milí čtenáři, děti a rodiče,“ promlouvá autor k těm, co se už netrpělivě těší na probuzená

strašidla a pozapomenuté legendy moravské metropole, „když jsem ještě bydlel v Brně a hlavně když jsem byl ještě děčko, býval jsem velký snílek. Představoval jsem si různé dobrodružné a strašidelné historie a rodičům jsem tvrdil, že jsem to doopravdy zažil, a taky jsem si to mnohdy myslel. V téhle knížce jsem si na to všechno vzpomněl a všechny ty příhody jsem pro vás sepsal.“ Bezmála každá brněnská památka nebo ulice zažila nějaký děsivý příběh a málokdo je zná tak dobře jako právě Arnošt Goldflam. Svě tajemství skrývá orloj na náměstí Svobody i park v Lužánkách, natož Kapucínský klášter. Až se příště půjdete projít Brnem, nebudete se dívat stejnýma očima, tedy pokud vás, což je téměř jisté, *Strašidelné Brno* osloví. (ctrl)

K výročí Jorge Listopada

Kdy jindy si připomenout dílo autora, který vstoupil do literární historie pseudonymem František Listopad, než v předposledním měsíci roku, zejména když by byl nyní šestadvacátého Jiří Synek alias Jorge Listopad slavil sté narozeniny. Vnuk nakladatele Adolfa Synka nenastoupil v roce 1942 do transportu, jako nezvěstný se zapojil do odboje a dokonce pod

zvoleným pseudonymem publikoval v protektorátním tisku. Po válce spoluzakládal deník *Mladá fronta* a řídil jeho kulturní rubriku. Jako zpravodaj časopisu *Parallele* zůstal po únoru 1948 v Paříži, kde pracoval stejně jako posléze v Portugalsku jako TV režisér. Působil na lisabonské technické univerzitě, řídil tamní Národní divadlo a spoluzaložil Vysokou divadelní a filmovou školu, přispíval do českých exilových časopisů, spolupracoval se Svobodnou Evropou. Překládal, režisoval, po listopadu 1989 také v Brně (*Jak Kryštof Kolumbus chtěl přejít na protější chodník*, Marta 1991, *Vzhůru do pekla*, Husa na provázku 1995), přednášel na JAMU. V devadesátých letech se vrátil do české poezie sbírkami *Final rondí*, *Rosa definitiva* a *Curricula*. V roce 2001 mu prezident Václav Havel udělil medaili Za zásluhy, cenu Jaroslava Seiferta obdržel v roce 2007 a v roce 2015 mu byl udělen portugalský Řád Prince Jindřicha. Jorge Listopad zemřel v říjnu 2017 v Lisabonu. (klk)

HUNT!!!

Kdo si dnes události zaznamenává stylem „Můj deníčku, dnes se mi přihodilo...“? Málokdo. Přibývá však lidí, kteří klasický sešit, záznamník či blok nahradili mobilními telefony, respektive jejich objektivy. Zachycují v obrazové podobě své zážitky, ale i scény, kde se udály. Dokumentují tak nejvýmluvněji a obecně srozumitelnou formou pomíjivou každodennost. Jedná-li se v takovém případě o fotografa či adepta fotografického řemesla, vzniká většinou pozoruhodné dílo. Nahlédnutí do takových obrazových svědectví spolu

s představením studijních prací, dokumentujících nezpochybnitelný profesní cit a řemeslnou dovednost, nabídla v minulých dnech výstava s názvem HUNT!!! v Památníku písemnictví na Moravě. Otevřená scéna pro studenty uměleckých škol, jak zněl podtitul letošní podzimní prezentace agentury Photogenia, nabídla na 150 černobílých i barevných snímků dvacítky studentů. Název, tedy slovo hunt, lze v naznačeném kontextu vnímat ve smyslu anglického termínu, překládaného do češtiny jako lov, sledování, pronásledování, slídění, pátrání... rozhodně ne v tradičním vyznění úsloví „být na huntě“ (na mizině, o hladu), čímž současná studentská fotografie navzdory covidu rozhodně netrpí. (klk)

Dny poezie 2021

DEN 8.–21. 11. BOŽSKÁ
POEZIE 2021 KOMEDIE

Na počest narození spisovatele Karla Hynka Máchy se již tradičně od roku 1999 v tuzemsku koná literární festival s názvem Den poezie. Letos je opět situován do krátkých se podzimních dnů, protože počítá s pomocí inspirativních lampiček

na psacích a pracovních stolech. Mezi 8. a 21. listopadem 2021 tak lze pořádát různá autorská čtení, přednášky, divadelní představení, výstavy, setkání, kulturní procházky..., při kterých ovšem nesmějí chybět verše. S ohledem na pandemickou situaci jsme se i letos (stejně jako loni) v Památníku uchýlili do „onlajnového“ prostředí na sociální sítě. Na Facebooku Památníku písemnictví na Moravě naleznou zájemci více podrobností. Kolegové z Muzea ve Šlapanicích se tentokrát spojili s Městskou knihovnou Šlapanice. Společně připravili tvůrčí workshop v on-line podobě. V tamní městské knihovně se uskuteční 21. listopadu od 16 hodin a námětem bude Den v ráji poezie. Téma je každoročně vyhlašováno v podobě nezávazné inspirace. Tu letos představuje odkaz na dílo italského renesančního autora Danta Alighieriho akcentující jeho nejslavnější práci *Božskou komedii*. Aktuálně je již tvorba nových veršů v okruhu Muzea Brněnska v plném proudu, vybrané dostanou prostor v příští Literce. „Neváhejte a zapojte se, protože POEZIE JE BOŽÍ!“, vzkazují organizátoři. (mš)

Papírové Vánoce

Jan Neruda v devatenáctém století ještě neměl s nadbytkem knih problém. Jeho příslovecné „Kam s ním?“ se týkalo starého slamníku, předchůdce matrace (pro absentující, když byl uvedený klasik ve škole probírán). S knihami si stále častěji nevědí rady především dědicové. Částečnou naději titulům, které nikdo nechce, nabídl Bohumil Hrabal ve svém slavném a částečně také autobiografickém románu *Příliš hlučná samota*. Vedle toho že jeho hlavní postava, vypravěč a dělník ve sběrně starého papíru Hantá, je zásluhou zachráněných knih „vzdělán proti své vůli“, tvoří z knih a reprodukcí v nich balíky se „svébytnou tváří“. Také nám v Památníku je pochopitelně líto nikde a nikým nechtěných svazků. Proto jsme se letos rozhodli dát tradiční adventní výstavě inovativní podobu a veskrze výstižný název Papírové Vánoce. V rámci její přípravy jsme recyklovali nejen liché knihy, ale i časopisy a noviny. Značnou měrou navíc přiložily ruce k dílu děti z mateřských a základních škol, které pravidelně navštěvují edukační program Čtení s Kašpárkem. Papírové Vánoce si tak mohou v Památníku návštěvníci prohlédnout až do 31. 12. 2021. (IŽ)

Z rajhradských klášterních letopisů

Současná podoba vrcholových partií věží v průčelí chrámu svatých Petra a Pavla v areálu rajhradského benediktinského opatství se nápadně liší od barokního cibulovitého tvaru, který jim předurčil v dochovaných originálních plánech jejich tvůrce Jan Blažej Santini Aichel mezi roky 1718 - 1722. Velkolepá klenba kostelní lodi byla dokončena v roce 1726 po pěti letech od položení základního kamene na dřevěné piloty, zaražené do podloží říční nivy. Během dalších tří let ji opatřil brněnský malíř Jan Jiří Etgens monumentální freskou - oslavou benediktinského řádu. Mezitím se však projeví statické poruchy vyvolané sedáním podloží (nedokonale provedené piloty, přeložení toku Svratky, vysychání zásypů?), a tak byly věže v roce 1728 zabezpečeny podpůrnými pilíři, přičemž původní okna v průčelí kostela nahradilo zpevňující zdivo. Do dnešní podoby

chrámového průčelí, se na rozdíl od závěrového kněžiště chrámu, opatřeného následně tři sáhy širokou podpůrnou zdí, se nepromítlo lokální zemětřesení z 28. července 1763, kdy se mimo jiné zřítla klenba kaple v klášterní kvadratuře. Zásadně se zde však podepsal rok 1942, respektive bouře, která se Rajhradem prohnala. Střechy věží měly v tom roce dostat nový plášť, proto byly obestavěny dřevěným lešením, které spolu s obnažovanými trámovými nadstavbami strhla letní větrná smršť. Ochranou před deštěm se stalo dočasné zastřešení věží, válečné provizorium dosud trvá. (klk)

